

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 kor.
Fél évre . . . . . 6 kor.
Negyedévre . . . . . 3 kor.

Egyes szám ára . . . . . 16 fillér.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

Nyílt tér sora 40 fillér.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Földes Ede

könyvkerekedése

Beth'én-utca 2. sz. alatt,

hova ugy a lap szellemi részét ille közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Külpolitikánk.

Valahányszor Goluchovski gróf a delegációban a magyar-osztrák monarchia külpolitikájáról exposéját tartja, mindig azt a benyomást nyerjük, mintha egy jól ápolott régi parkba lépünk, melyben a növény csoportok bevált rendszer szerint vannak beosztva, az utak szimmetrikusan ki vannak mérve és a virágágyak a legtisztábban vannak tartva. Külpolitikánk alapjai oly szilárdan vannak megvetve, hogy azokon mi módosítani való sincs és hogy külügyminiszterünk évről évre abban a bizonyára nem örömtelen helyzetben van, hogy nagyban és egészben csak önmagát ismétli.

A tengely, mely körül Magyarország és Ausztria külpolitikája forog, a béke fenntartására való törekvés, és a pillérek, melyeken a tengely nyugszik, egyrészt a hármasszövetség, másrészt az Oroszországgal való egyetértés és a többi hatalmakhoz való bizalomteljes jó viszony alkotja. Ez ma epp úgy van, mint már sok év óta és hogy mily őszinte meggyőződéssel, mily belső szeretettel csüng e berendezésen Goluchovski gróf, azt az bizonyítja, hogy minden évben új szavakat és új lelkesedést hoz fel, midőn e tárgyról kell beszélnie.

Nagy helyet töltenek be a külügyminiszternek a klasszicitásig felemelkedő, világos fejtegetéseiben azok az előadásai, melyek a macedoniai zavarokra vonatkoznak. A paczifikálásra célzó akció bizonyára a képzelhető legjobb teherpróbája volt a magyar-osztrák monarchia és Oroszország közt való egyetértésnek. Ez a teherpróba fényesen sikerült, és csak az igazság parancsa, hogy konstatáljuk, hogy Oroszország loyaltása ennél az alkalomnál teljesen kérdésen kívül állított és hogy legalább is nem méltányos, ha nálunk egyes sajtóközégek Oroszországgal szemben helylyelközzel oly hangot használnak, mely már rég elévült s többé a jogosultságnak még látszatával sem bír.

Igen feltűnően erős külügyminiszterünk beszéde a bolgár fejedelemség ellen. Ezt a beszédet meg fogják érteni Szófiában s kell hogy megszívleljék, ha a legsúlyosabb következményeknek nem akarják magukat kitenni.

Korlátlan elismerést érdemel Goluchovski gróf a szerbiai eseményekkel szemben tanúsított magatartásáért, mely úgy az ethikai követelményeknek, mint a gyakorlati szükségesség követelményeinek megfelel.

Felette érdekesek ama nyilatkozatok, melyeket Goluchovski gróf az utolsó papaválasztásról s ezzel összefüggésben a király vetojogáról tett. E nyilatkozatok, a lenyegesen előadásában vallott minden őszinteség mellett, sok diplomatikus finomságot foglalnak magukban, melyek kivált a vatikánban és más magas egyházi körökben is jó benyomást fognak kelteni.

Fejtegetéseink elején Goluchovski gróf exposéját egy régi, jól gondozott, nagy parkhoz hasonlítottuk. A kertész, ki a parkot tervezte és létesítette, már nincs az élők közt, de a kik utána következtek, becsületesen fáradoztak azon, hogy az alkotást nagyobbítsák, kiterjeszsek és szépsécsk, és ha semmi egyéb érdemük nem lenne is, csak az, hogy az áltást ajándékozó alkotást jó karban tartják, azt sertetlen állapotban származtatják át majdan az utódokra, akkor is megérdemlik azt az osztatlan elismerést, melyben a delegáció fogja őket részesíteni.

SZEMLE.

A delegációk. Ó Felsege f. hó 16-án fogadta a delegációt. Beszédében, melylyel Széll elnök üdvözlésére válaszolt, a béke fenntartására való erős törekvést hangsúlyozta. A delegáció tagjainak megszólításánál ismét feltűnt a király bámulatos emlékező tehetsége. Így midőn Tisza miniszteremök dr. Wernert be akarta mutatni, közbe szolott: De hiszen már tavalyról ismerem a delegátus urat s beszélgetés közben reménytet fejezte ki, hogy a delegációk karácsony előtti üléseire nem fog sokáig húzódni s így a magyar parlament felbeszakított katonai vitáját ismét felveheti. Dr. Rozenberg Gyulával a tengerészeti albizottság elé utalt előterjesztésekről beszélt a király, majd pedig a magyar képviselőház közgazdasági bizottságának az olasz szerződésre vonatkozó legutóbbi tárgyalásairól. A delegáció különben megszavazván az indemnitást, felbeszakította gyűléseit, mivel pénteken már az országgyűlés ismét folytatja Holló s Ugron jóvoltából a fekete obstrukciót s ennek a szerencsétlen macskakodásnak visszatartandó katonáink s a januárban behavandó póttartalékosok illetőleg szegény családai adják meg az árát. Természetesen a Hollók ezért nem vonhatók felelősségre, a többit pedig bánják is ők!

TÁRCZA.

II. Rákóczi Ferenc emlékezete.

Beszéd, melyet a nagyenyedi Rákóczi-ünnepen f. hó 13-án elmondott Lázár István főgimn. tanár.
(Vége.)

Kívette a részét ebből a küzdelemből városunk polgársága is.

Az ezer hétszáz negyedik esztendő virágvasárnapján városunk a labancz vezér Rabutin rabló csordáinak martalekává lett. Még az általános harcz korszakában is példatlan a szomorú eset, melynek e város polgársága, minden hibája nélkül, áldozatul esett. Reggel nyolcz óra tájban rendetlen és zsákmányra éhes labancz-csapatok fogták körül a várfalakat, melyek köze a polgárság egy része vonta magát. Más rész az Örhegyen keresett menedeket. De sem a lakosságot a várfalak és hegytető, sem az Isten házat és a tudományok hajlékát az ékesszavú professor könyörgése, sem az iskola elrejtett drágaságait a pinczék boltozata és vasas ajtai meg nem védhették a rablók dühétől. A mi tüzet foghatott, azt felgyújtották; a mi elvihető volt, azt magukkal vitték. Csak romot, vert nyomort hagytak meg Enycednek. És egy szép emléket, egy világító pontot a gyász sötétjében: a városi polgárok és a diákok halálmegvető hősiességének legendás hagyományát. A diák, ki a város határáig kergette az ellenség utócsapatját, győzelmes botját a patak partjára ültette. A fűzfa-bot gyökeret mélyesztett a kedvező talajon és erős terebélyes fává magasodott.

Sokszor támadta meg a vihar azóta is; egyszer jégverés tépte meg lombzatját; egyszer meg erőteljes ágaiban tettek kárt az ellenséges kezek.

De a fának életerejét semmi meg nem béníthatta. Gyökerei mind messzebb ágaznak; törzse daczolhat az égnek minden viharával; és ha megcsoukult is egy-egy szép hajtása: az élet nedv annál bővebben ömlik az épen és egészségesen maradt tagokba.

Szép volt a küzdelem; de az egész ország minden lelkesedése sem volt elég erős arra, hogy ezt az eszményiesen szép küzdelmet győzelemre juttassa. A francia király segítése csak ígértnak bizonyult, mint annyi sok más segítség, melylyel időnkint a mi becsületes jóhiszeműségünket hitgették. Meg is írja betési még 1708-ban Rákóczinak: „Ne hagyja magát fenséged meg tovább csalni ezen udvar által! Hogy mennyire igaz volt, legjobban kitűnt később a rastadi és utrechti béke megkötésekor, hol Rákócziról és hazájáról meg csak egy árva szóval sem emlékeztek meg.

A császári seregek pedig, melyek időközben győzelmesen harcoltak az egyesült bajor és francia haderő ellen, győzelmi után egész erejüket hazánkra és a felkelő seregre vetették. Hiába volt már a lengyel zsoldos csapat szervezése; hiába az orosz czár segítségével való reménykedés; a nemzet is kifáradt; az árulás is megriktította hűveinek sereget; Rákóczi látta, hogy győznie nem sikerül; s azért az egyezkedés útjára lépett. Itt is először hazájára gondolt; azt követelte, hogy a magyar nemzet jogaiért külső hatalmak vállaljanak biztosítékot. Mivel ezt a feltételt I. József király nem fogadta el, Rákóczi hadai a főparancsnokságát Károlyi Sándorra bízván, maga hűveinek kis csapatával elhagyta hazáját örökre s a bujdosás szomorú sorsát vette fel 1711. febr. 21-nek viharos éjszakáján. Még soká utána szállt a sohajtás:

„A merre bujdosol erdőn hegyen át: ne mossa le

A tisztviselők fizetési pótléka. A képviselőház legközelebbi üléseinek egyikén Lukács pénzügyminiszter javaslatot fog beterjeszteni arról, hogy a tisztviselők fizetési pótlékait 1903. január 1-től visszahatólag 16 millió korona kereten belül a fizetésrendezési törvény megalkotása előtt is folyosíthassa.

A kisértetek. Ausztriában a mult heten ismét kiserterett a „birodalmi“ egység árnya. Az „összbirodalom“ sápadt lovagjai, kik a multban nem egyszer nehéz veszedelmek közé sodorták a dinasztiait és a kettős monarchiait, ismét elterjelt adtak magukról Körber beszédjében. Tisza István gróf miniszterelnök azonban méltó elbánásban részesítette az osztrák kisérteteket az egész képviselőház tapsai közt. Az erélyes visszautasításnak megvan a jó hatása. Ebben az akcióban Tisza nem is pusztán Körberrel harcolt, hanem győztesen birkózott meg a leghatalmasabb osztrák politikai áramlattal. A kike le-sujtott, azok is elismerik, hogy megdöbbentően kemény emberrel van dolguk, a ki alaposan megzavarta alattomos játékaikat.

Városunk rendezése és a lakásszükség.

Évekkel ezelőtt, midőn még csak tervbe volt véve az áltaink annyit sürgetett új vármegyeház építése s ennek céljaira a mostani Sárpataki-utca helyén állott telek megszerzése, fejtegettük annak szükségét, hogy feltétlenül szükséges városunkban új, egészségügyi tekintetben czélszerű építési területek rendezése. Ilyen területül mi akkor is a mostani baromvásártér jelöltük ki, mely úgy a Tövis, mint a Szentkirály-utczáról több helyen van jó összeköttetésben, elég közel van a piacához, kut és patakvizhez és fekvésénél fogva is a legjobb helyen van. Miután pedig talaja nagyobb részt kavics, szomszédságában szőlős és gyümölcsös területek vannak, a szabad légjárást mi sem gátolja, bizonyára az lenne a város legegészségesebb utcája, mely már is szépen fel van töltve.

A város anyagi tekintetben is jól járna. A kellő nagyságu telkek bizonyára jól elkelnének s ezek árán megfelelő baromvásártér lehetne szerezni. A város kiköthetne, hogy milyen magas házak épüljenek s a tervek megbíralásánál kiváló gondot fordíthatna, hogy bizonyos csinnál kellemes styben épüljenek, a minőket hazai

zápor a lába nyomát, avarba ne rejtse levéltakaró, szél el ne seperje, ne fedje be hó; őrizze meg épen a sűrű vadon, maradjon sugaras mindig az a nyom, minden kis porszeme sértetlen álljon — hogy jószágos urunk visszataláljon! A Beszkidek tetején meg sokáig rakták ejjelenkint a máglyatüzeket, hogy a bujdosók a visszavezető utat annál könnyebben megtalálhassák.

Károlyi Sándor Pálffy János császári biztossal csakhamar megkötötte a szatmári békét, tizenkét ezer felkelővel lerakta a fegyvert s letette a hűségesküt. A béke értelmében Rákóczi a várak kivételével, minden ingó és ingatlan vagyonát visszakapja, visszakapja fiait is, azon föltétellel, hogy három hét alatt leteszi a hűségesküt, a kezén levő várakat a császáriaknak átadja s a maga őrségeit elbocsátja. A béke-okmányt elküldték Rákóczinak, hogy azt, mint a szövetséges Rendek vezére megerősítse. De ő nem volt rábirható a béke elfogadására. Az udvar őszinteségében nem bizott; s nem tartá érvényesnek azt a szerződést, melyet Pálffy a király időközben bekövetkezett halála után, tehát a töle nyert teljes hatalom megszüntével kötött meg. Azt sem tudta elhinni, hogy a francia király annyi sok szép ígérten után is végkép cserben hagyja őt és hazája ügyet; s még mindig remélte, hogy legalább a nemzetközi béke megkötésekor méltó helyen foglalják be a magyar nemzet jogait és szabadságának képviselőjét. Mindentűt csak hallátlanságot tapasztalt; de a legnagyobb halátlanságot az 1715-iki országgyűlés követte el, a mely nem átalotta törvénybe ígatni, hogy „Rákóczi, Bercsényi s mindazon társaik, kik az egyetemes annesztiait nem vették igénybe, mint törvényes királyoknak és a hazának nyilvános ellenségei, hazaárulók és az igazi szabadság felforgatói, törvényesen szám-

képes lapjainkban, pl. a „Művészet“-ben is láthatunk. Sőt a magyar építés és mérnök egyesület díjért, szívesen ad ilyen csinos villaszerű házakra mintatervet, melyek úgy jó beosztásuknál, mint építészeti csinjuknál fogva is szinte csábitják az embert egy kellemes otthon teremtésére.

Megfontolandó volna, hogy előkterrel épüljön-e az új utcásor, vagy elég lesz egy széles aszfaltjárda mentén sorfa. Az a telekterületől függ. De az csakugyan helyes lenne, ha olcsó és jó tégláról és cserépről gondoskodnék a kollégium, vagy valamely életrevaló vállalkozó, mert az bizonyos, hogy a mi középvezetésű és jövedelmű tisztviselőink, kereskedőink és iparosaink éppen ezért riadnak vissza az építkezéstől, mivel aránytalanul sokba kerül az építő anyag.

És végül, hogy sokáig ne maradjon pusztán az eladott telek, a városi biztositék mellett kiköthetne szerződésileg, hogy pl. 2, legfeljebb 3 év alatt a vevő házat köteles építeni.

A lakászsűkség és a létező lakások drágasága, részben czélszerűtlen, egészségtelen volta, részint a jó építési területek hiánya méltó indok arra, hogy városunk érdemes polgármestere, minden jó iránt érzéssel bíró tanácsa és képviselőtestülete vegye figyelembe e megoldásra váró fontos kérdést.

T. B.

Vegyes hírek.

Előfizetési felhívás

a „KÖZÉRDEK“ XXIII. évfolyamára.

Erős küzdelmek korát éljük. Nemzeti életünk fejlesztése, nemzeti jogaink biztosítása, nemzeti szellemünknek minden intézményünkben való érvényesítése képezi feladatunkat. Mindenkinél kötelessége e nehéz harcban résztvenni szívünkkel, teljes melegséggel, lelkeink minden erejével és elméjünk legjobb tudásával. A magyar alkotmány minden jó hazafinak erős vára. Ez alkotmány szabadelvű és szabadelvűségénél fogva biztositja a józan haladást. A szabadelvű haladásnak voltunk és leszünk hívei, a nemzeti fejlődésnek maradunk hű munkásai. 22 éven át sok nehéz harcot vívtunk meg becsülettel s a közügy érdekében békés munkára és kemény harcra egyaránt készen állunk a jövőben is. Vármegyénk közéletének mozzana-

it gondos figyelemmel kísérjük és szívesen támogatunk minden törekvést, mely a politikai ellentétek helytelen érdességét elsimítani, a közéletet fellendíteni, a közművelődést előmozdítani, a közvagyonosodást segíteni, a társadalmi életet kedvessé tenni alkalmas lehet. Mint a szabadelvű párt közlönye Deák Ferencz szellemében igyekezünk elteenni hazafiai, nemzeti kötelességeinknek, s hogy ennek teljes sikerrel felelhessünk meg kérjük vármegyénk közönségét, hogy bennünket támogatni szíveskedjék.

A KÖZÉRDEK szerkesztősége:

Dr. Magyar Károly, Török Bertalan.

Főmunkatárs: **Lázár István.**

Lapunk előfizetési ára: egy évre 12 kor., fél-évre 6 kor., negyedévre 3 kor.

— **Alsó-Fehér vármegye rendkívüli közgyűlése** f. hó 21-én d. e. 10 órakor lesz. érdekes tárgysorozattal.

— **Rákóczi ünnepünkhöz.** Kedves kötelességet teljesítünk, midőn az ünnepéről, melyet a helybeli orthodox izraelita hitközség a Rákóczi-ünnep megszentelésére rendezett, pótlólag külön is megemlékezünk. Ezen ünnepély megerősítette Nagyenyed város közönségét azon régi hitében, hogy a városunkban élő izraelita polgártársaink egyformák velünk a hazaszeretben, a hazafias buzgókodásban. Fényes jelet adtak ennek a mult vasárnap, a mikor az ünnep emelése czéljából, a hitközségi elnök indítványára áldozatot is hoztak, hogy a szép ünnep méltó megünnepléséről gondoskodhassanak. A nagyszabeni főrabbit kérték fel, hogy jöjjön el hozzájuk s legyen az ünnep napján lelkük hazafias érzésének kifejezője. A főrabbi a biblia következő versét: „S József uralkodott az ország fölött, ő látta el elemmel az ország összes lakosságát“ véve alapigéül Rákóczi Ferencz szerepléséről, hazafias szellemű és hatásos szép beszédet tartott, melynek felemelő hatásáról emelkedett érzéssel nyilatkoztak a jelenvoltak. (Beküldetett.)

— **Választmányi gyűlés.** Az „Alsófehérmegyei ált. tanítóegyesület“ központi választmánya f. hó 20-án Nagyenyeden tartja rendes gyűlést. Tárgyak: folyó év október 10 én tartott közgyűlés jkönyvének felolvasása és hitelesítése; elnöki jelentések, folyó ügyek tárgyalása és indítványok.

— **A Kossuth Lajos asztaltársaság** f. hó 20-án a Két Hattyu szálloda kávéházában rendes összejöve-

tele alkalmával Rákóczi-ünnepélyt tart. Az ünnepély műsora: 1. Nyitány. Előadja a Káló Géza zenekara. 2. Elnöki megnyitó. 3. Kurucz dalokat énekel a férfiak. 4. Szaval Szathmári József ur. 5. Felolvas Székely Ödön tanár ur. 6. Vonós négyes. 7. Szaval Dancs Idus k. a. 8. Tárogató szőlő. 9. Szaval Joksmann Ödön dr. ur. 10. Vonós négyes. 11. Kurucz dalokat énekel a férfiak. Az ünnepély pontban 8 órakor kezdődik.

— **Iskolai szünetek.** A Bethlen-kollégiumban a karácsonyi szünet december 19-től január 4-ig; az állami polgári leányiskolában december 24-től január 3-ig tart.

— **A szegény tanulókat segélyező kör** vasárnap, f. hó 20-án d. u. 3 órakor a polgári leányiskolában tartja közgyűlést s ezzel kapcsolatban a karácsonyi ruhakiosztást. Ezuttal 181 szegény fiu és leány tanuló kap meleg ruhát, cipőt, csizmat. Kérjük az illető iskolák előjáróságait s az egyesület tagjait szíves részvételre.

— **Titokzatos kódobálás.** A Tövis-utca végén Albrechtovics Antal házában udvarában a mult napok éjszakáin kódobálást észleltek, melynek tettesére rendőri nyomozattal sem sikerült eddig ráakadni. Reméljük, hogy csakhamar felfedezi s erélyes elbánásban részletti rendőségünk a titokzatos kóhajigálót.

— **Hangverseny Marosujvárt.** Szilveszter estére nagy hangverseny készül az alakulóban levő „Bánya-munkásokat segélyező temetkezési egyesület“ javára. Már a nemes czel maga, melynek élén Szabó Albert főmérnök áll, biztositja az anyagi sikert, a művészi siker pedig még biztosabb kezekben van, mert a rendezők, Rák karmester, és különösen Roszner bányagyakornok művészi ízlése és kiváló zenei készütsége előre is biztositókat nyújtanak arra nevezve, hogy a hangverseny páratlan művészi élvezetet fog szerezni. A hangverseny programjáról még igen keveset tudunk, de az a keves ami eddig tudomásunkra jutott már előre is nagy várakozással tölti el a közönséget. Többek között lesz vonós négyes is, lesz zongora szám négy keze, lesz tréfás zeneszám is, ami a közönségnek minden rétegeben előre is érdeklődést kelt. Különbösen a programmalomás szerint 14 pontból fog állani, és azután — ha az idő engedi — mellesleg tánc is lesz, nagy öröme az ifjuságnak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon ismerőseink és jóakaróink kik edes anyánk elhunytá és végteszünet megadása alkalmából részvételüknek bármily módon is kifejezést kegyeskedtek adni, s ez által a minket ért véghetetlen fájdalomainkban osztozkodni szíveskedtek, fogadják ez uton is egyen-egyen a legmélyebb hálataljes köszönetünket. Bójthe Zsigmond és testverei.

üzetnek, s hogy meglakoljanak, üldözendők és elfogandók. Összes ingó és ingatlan javaikra a királyi kincstár tegyen kezét. A velők való levelezés és közlekedés az összes és egyes országlakóknak felsegértés terhe alatt tilalmaztatik.“ Neki százhuszmérföldje volt, és mind a hazájának adta; csak hat lábat kívánt a holt, s hazája eddig megtagadta. Volt neki sok rónája, bérce, azokba sok márványa, érce . . . S értünk veszett el mind e kincs! Sirjára holmi gránit-roncsot kíván csupán, meg némi bronzot; s mi azt feleljük neki: nincs! Nincs semmink! oly szegény a hon! . . . Csak olykor egy-egy verselője, merengve rég elmúltakon, dalol egy éneket felőle. Nem kérdi, ba'gán, róla hallván, hogy szíve mélységében siralmán megbotránkoznak-e, nem-e? Csak ir, s két könny hull a papírra: az egyiket fájdalom sirja, a másik könnyet szegyéne.

* * *

Csendes ember lett már a kurucz; azzá lett Rákóczi vitéz kapitánya is. A fejedelem a Mármóra partján almodja örökös álmait; Bercsenyi is elment, Vay is követte. Hát ő mire vár még?

Megőrül az idő vasfoga mindent; kard, fegyver ha nem fogta testét, mostan mégis ott fekszik a ravatalon, égő gyertyáktól, hű cselédektől körülvéve. Vagyakozott a fejedelmet látni, mert nagyon szerette őt. Jött hiába várta; elment hát utána. Ottan nyugszik már a sziklafalba vágott kriptá-üregben . . .

Vajjon a szikla el tudja-e fedni az öreg kuruczczal azt az érzést, a mely, míg élt, a szívét melegítette: a szabad hazának szeretetét?

Vajjon az erdők lombjainak suttogása felfogja-e a hátra maradt milliók sóhaját?!

Ha az a szikla kettényilik! Ha azok a lombok egy nemzet óhaját hozzák a sirokhöz!

A Beszkidek tetején egykor hiába égett a máglyatűz; nem tudta megmutatni az utat a bujdosóknak. De a tűzből egy szikra itt maradt; a nép lelke szeretettel védte, ápolta kétszáz esztendőn keresztül. A tűz fellobbant magasra, ragyogó fényességgel, a kegyelet tüze. Ez lesz az utmutatójuk! Egy egész nemzet aprajánagyja hívja, várja őket, hogy diadalmatban helyezze őket Pantheonába.

Akkor lesz csak ünnep a világon!

Hogy törvény zárja ki őket hazájukból?! Törvény tiltja, hogy halásak legyünk a magyar szabadság hősei iránt?! Gyarló emberek gyülekezete írta azt a törvényt papírosra, a kiknek az emléke reg semmivé lett már, mikor a Rákóczi egyre nő és diadalmaskodik. Azt a törvényt, a mi az én lelkembe, a mi lelkünkbe, az egész nemzet lelkébe van írva, azt a törvényt pedig az örök Isten írta, a ki el és uralkodik a végtelen magasságban az apró emberek kicsinyes dolgai fölött.

S ez a törvény azt parancsolja, hogy a nemzet szabaddítsa meg önmagát a szegény terhetől és tegye jóvá, a mit egy gyűlés vétkezett . . .

Mozdulnak a sirok; inog a föld a daliak lábai alatt. Jön sorba mind, s az ej esendjében sorakoznak ottan, a hol először bejötték, a hegygerincz régen járt utain:

„És a miut a sirok hős népe közelget,
Dobban a nyugó szív és sebesebben ver;
Egy álom ragaszt fel minden földi lelket:
Őket látja, őket halja minden ember.“

„Ébredsz-e már, ébredsz-e már
Erős apák romlott fia?”

Vagy nálad a halottnak is
Előbb fel kell támadnia? . . .
Mit fűrésztöd gyáva könynyel
A multat, ez ő emléket?
Nem ilyen áldozatra
Szólit a kor lelke téged . . .
Munkára! halld a kakasok!
Rövid a nap, a munka sok!“

Rákóczi hangja ez! Tárogató adja tudtul mindenkinél: „Feltámad az élet és él a halál; pajzsán a szabadság szent cimere áll! Szent bibliánk könyvet, azt a történetet, mit ezred év óta híven megőriztünk, nincs ádáz gyűlölet, mely tönkre tehesse. Egy lapja hiányzik mostan varrjuk hozzá aranyos betűkkel.“

És a nagyok siri álmuk után sorakoznak, mennek Rákóczi váráig s fegyvet keresnek. Régi fegyvereik ott vannak; de megvette őket a rozsdá. Újat szereznek hat, erősebbet, biztosabbat, a mit nem bánt a rozsdá, a mivel biztosabb a győzelem.

Készül a lobogó, régi nagy asszonyok keze varrja rája, hogy a „Szabadságért.“

A vén kurucz szemé könyekkel telik meg, mikor a fejedelmét látja. „Hat csak álom volt az, hogy őt eltemettek? Ujra él? velünk van? feltámadt az eszme? Ó dicső nemzetem! elni fogsz örökre a nagy ősök hamvain, a kik megjelennek hívásodra. Imé! a szabadság zászlóját ott lengeti a szellő a várfalon s vezérül a nemzet előtt áll a Rákóczi örök élő lelke. Kövéssed őt híven! Szeresd hazádat, mint ő szerette; igyekezzel nagygyá tenni, mint ő igyekezett, hittel reményvel, bizalommal, önfeláldozással, kitartó munkássággal; S legyen érte jutalmad a győzelem és örök dicsőség!“

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES* IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

— **Világfürdő Vizakná.** Néhány év előtt a vizaknai sóbányából nagy mennyiségű viz tört ki, mely Vizakna egy részét is elöntötte. Ezek az elöntött helyeken most valóságos meleg sóstó van. A meleg sósviznek rendkívüli nagy a gyógyító hatása némely betegségekre, s hogy ez a nagy sóstó ne maradjon parlagon, az állam nagyszerű fürdőtelepet fog fölébe emelni. Czölöpökre hotelt, s nagyszerű gyógyintézeteket fognak építeni. A munkálatokat már el is kezdték s két-három év múlva készen lesz a nagy munka. A vizaknai vasuti állomást bele fogják vonni a nemzetközi vasuti forgalomba, szóval, mindent megtesznek, hogy a vizaknai sósfürdő gyógyító erejét az egész világ használhassa.

— **A legérdekesebb karácsonyi ajándék.** Most jelent meg a „Zenélő Magyarország” zenemű folyóirat X. évfolyama. 1903. évi számai egybe futva két újnyi vastag kötet 250 zeneoldalon tartalmazza az ideai zeneudonságok legjavát, összegyűjtve a magyar dal, népdal, műdal, vidalok, kuplek, operák, táncz és szalonzene népszerű újdonságait, a legnevesebb hazai és külföldi zeneszerzők műveiből, zongorára, enekre és hegedűre. Ára fűzve 12 kor. dús aranyozású díszkötésben 15 korona. Minden zongorázónak felette értékes gyűjtemény Megrendelhető kizárólag a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapest VIII. József-körút 22—24 szám, honnan a kötet részletes tartalomjegyzéket mindenkinek bérmentve küldik meg, s hol egyuttal minden nyomtatásban megjelent zenemű a legújtanosabban beszerezhető. Előfizetések a januárral meginduló XI. évfolyamra egész évre 12 korona, félévre 6 korona elfogadhatnak.

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság
Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

KIS HIRDETÉSEK.

Mind-n hirdetés 10 szög 40 fillér, azon túl minden szó 4 fillér. A hirdetés bélyegdíjmentes. Levélbeli tudakozásra szivesen válaszolunk, ha postabélyeg mellékeljük. Hirdetéseket a kiadóhivatal veszi fel.

Tóth-utcában a 105. és 107. sz. házastelkek és az észak tetőn egy pusztá örök áron eladó. Értekezhetni Felsőporond-utca 5 sz. alatt. 502 1-1

Pályázat.

A nagyenyedi községi óvodánál betöltendő évi 600 korona fizetéssel, 50 korona ötödéves korpótlékkal, természetben élvezendő lakással, kerttel és 16 köbméter failetménnyel javadalmozott óvodnői állásra pályázat hirdetik.

A szabályszerűen felszerelt kérvények legkésőbb 1904. év január 10-ig nyújtandók be dr. Varró László polgármester, óvoda felügyelő bizottsági elnökhöz.

Nagyenyed, 1903. december 17. 507 1-4

Sz. 3027—1903.

tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Pátria balázsfalvi takarékpénztár r. t. végrehajtónak Nikula Péter és neje Fléser Jóna farkastelki lakos végrehajtást szenvedők ellen 90 kor., s jár. iránti végrehajtás ügyében a farkastelki 115 sz. tjkvben: A + 1 r. sz. 264 hr. sz. ingatlanokra 40 kor., a 2 r. sz. 706/2 hr. sz. ingatlanokra 62 kor., a 3 r. sz. 1136/1 hr. sz. ingatlanokra 31 kor., a 4 r. sz. 2029/1 hr. sz. ingatlanokra 47 kor., a 5 r. sz. 2170 hr. sz. ingatlanokra 75 kor., a 6 r. sz. 2426 hr. sz. ingatlanokra 85 kor., a 7 r. sz. 2429 hr. sz. ingatlanokra 48 kor., a 8 r. sz. 3257/1 hr. sz. ingatlanokra 26 kor., a 9 r. sz. 3475 hr. sz. ingatlanokra 65 kor., a 10 r. sz. 3517 hr. sz. ingatlanokra 30 kor., a 11 r. sz. 3724 hr. sz. ingatlanokra 63 kor., a 12 r. sz. 3736 hr. sz. ingatlanokra 11 kor., a 13 r. sz. 4041 hr. sz. ingatlanokra 56 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi január hó 15-én d. e. 10 órakor Farkastelke községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók végrehajtó és képviselője kivételével kötelesek az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.
Balázsfalván, 1903. évi szeptember 5-én.

501 1-1

Csiszér,
kir. albiró.

Számos elismerés és bizalom nyilatkozat igazolja azt, hogy

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a **karácsonyi ünnepekre**

ARANY-, EZÜST-ÓRÁK

és **mindennemű kínai ezüst árukat** melyen leszállított árukon szolgáltatom. Szives pártfogásukat kérve, maradtam Tisztelettel

KLEIN SAMU,
órás és ékszerész.

499 1-5

Sz. 3028—1903.
tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A balázsfalvi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Pátria balázsfalvi takarékpénztár r. t. végrehajtónak Bánosio Izidor csufudi lakos végrehajtást szenvedők ellen 930 kor. s jár. iránti végrehajtás ügyében a csufudi 66 sz. tjkvben: A + 18 r. sz. 96, 97 hr. sz. ingatlanára 432 korona, a 19 r. sz. 396 hr. sz. ingatlanára 246 kor., a 20 r. sz. 573 hr. sz. ingatlanára 215 kor., a 21 r. sz. 651 hr. sz. ingatlanára 178 kor., a 22 r. sz. 848 hr. sz. ingatlanára 268 kor., a 23 r. sz. 1270 hr. sz. (szőlő) 160 korona, a 24 r. sz. 1273 hr. sz. szőlőre 72 koronában megállapított kikiáltási árban a végrehajtási árverést elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi január hó 15-ik napjának d. e. 10 órakor a telekkönyvi iroda helyiségében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról is el fognak adatni.

Arverezni szándékozók végrehajtó és képviselő kivételével tartoznak az ingatlanok kikiáltási árának tizszázalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében bántépénznek csak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.
Balázsfalván, 1903. évi szeptember hó 5-én.

500 1-1

Csiszér,
kir. albiró.

1480—1903. v. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. törv. czikk 103. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíróság 1903. évi V. 1041. sz. végzése következtében dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt M. Igeni takarékpénztár javára M. B. Boesárdi Borza Kirilla és t. ellen 206 kor. s jár. erejéig 1903. évi november hó 27-én fogantatott kielegítési végrehajtás útján foglalt és 900 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: Borza Kirillánál 2 ökr 500 kor. becsértékben, Pap Antalnál 20 liter veder bor 400 kor. becsértékben nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbíróság 1903. évi V. 1041/2 számú végzése folytán 206 kor. tőkekövetelés ennek 1903. évi június hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódj és eddig bíróság már megállapított költségek erejéig M. B. Boesárdon az előjáróság házána leendő eszközlésére 1903. évi decz hó 31-ik napjának d. e. 10 óraja határidőn kintzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nagyenyeden, 1903. évi decz. hó 7. napján.

504 1-1

Gajzágó Simon
kir. bírósági végrehajtó.

AZ UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő GAJÁRI ÖDÖN.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra . . . . . 240 korona
Negyed évre . . . . . 7— korona
Fél évre . . . . . 14— korona
Egész évre . . . . . 28— korona

AZ UJSÁG terjedelme 24—32 oldal.

AZ UJSÁG egyes példányai minden ujságelárusítónál kaphatók.

Mutatványszámot 6 napig ingyen küld a kiadóhivatal.

Czím:

AZ UJSÁG kiadóhivatala Budapest, Kerepesi-út 54. sz.

Kalap, nyakkendő és fehérneműk.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudomására hozni, miszerint Nagyenyeden, Főtér 3 szám alatt létező

férfi, fiu és gyermek kész-ruhák

valamint férfi divat üzletben az őszi és téli idényre mindenféle különlegességek teljes választékban megérkeztek. Ugyszintén

saját szabóműhelylyel

rendelkezem, hol a mai kornak megfelelő szabászt tartok, kinek munkája minden magas izlésű igénynek megfelel.

Továbbá raktáron tartok dus választékban mindenféle hazai és valódi angol gyapju szöveteket, férfi-, fiu- és gyermek-ruhákat, városi bundákat, valamint elismert jó minőségű, kizárólag kézimunka, hazai gyártmányu női-, férfi-, fiu- és gyermek czipókat.

Becsés pártfogását kéri teljes tisztelettel

BERKOVITS BÉLA
NAGYENYED, Főtér 3. szám.

426 9—*

Szolid árak és pontos kiszolgálás.

TÁNGEL JOZSEF
női, férfi és gyermek divatáru üzletében
NAGYENYEDENa legszolidabb szabott árak mellett
csakis mindig
a legjobb minőségű áruk lesznek kiszolgálva.

